

Пропозиції та зауваження

Національної асоціації адвокатів України на проект Закону України «Про ветеранське підприємництво» (реєстр. № 10258 від 13.11.2023)

У пояснювальній записці та інших презентаційних документах щодо необхідності ухвалення проекту Закону України «Про ветеранське підприємництво» (реєстр. № 10258 від 13.11.2023) колектив авторів зазначає, що метою його прийняття є забезпечення соціальної підтримки ветеранів війни з боку держави, розроблення та реалізація ефективного механізму наповнення державного бюджету за рахунок нових податкових надходжень і створення робочих місць, підвищення рівня інвестиційної привабливості держави, посилення економічної безпеки країни та консолідація суспільства.

Також авторський колектив необхідність ухвалення проекту Закону обґрунтовує тим, що за даними аналітичної інформації Міністерства у справах ветеранів України 1 станом на 1 січня 2022 року у Єдиному державному реєстрі ветеранів війни (ЄДРВВ) було зареєстровано 739 489 осіб, які за законодавством України визнані ветеранами війни. Станом на 1 серпня 2023 року за даними Мінвет до ЄДРВВ було занесено інформацію вже про 908 832 осіб.

Об'єктивно ця цифра суттєво зростатиме, і передбачити, якою вона буде після Перемоги України у війні наразі неможливо, але за прогнозами Міністерства у справах ветеранів України, кількість учасників бойових дій, членів їхніх сімей і сімей полеглих воїнів внаслідок повномасштабного вторгнення Росії може сягати понад 5 мільйонів осіб.

Аналіз міжнародного досвіду країн, які мають досвід участі у воєнних операціях і збройних конфліктах, зокрема таких країн, як США, Велика Британія, Ізраїль, Хорватія, Данія - свідчить про наявність великого потенціалу зміцнення економіки через сприяння розвитку ветеранського бізнесу. Реальні цифри надходження до бюджетів вказаних країн саме від ветеранського підприємництва вражають: у США функціонує понад 2,5 млн ветеранських підприємств, які дають близько 5 % від ВВП США. У малому бізнесі, що належить ветеранам, працює понад 5 мільйонів людей. До прикладу, за 2017 рік ветеранські малі бізнеси у США отримали дохід у розмірі \$1,14 трлн дол., виплатили заробітних плат на \$ 195 млрд.

Крім того, створення передумов для розвитку ветеранського підприємництва дозволяє забезпечити такі важливі аспекти для успішного переходу ветерана війни до цивільного життя як: появу нових сенсів і цілей, формування нової групової ідентичності, можливість відчувати себе корисним, реалізованим, визнаним, цінним.

Міністерство соціальної політики України, Державна прикордонна служба України законопроект підтримали, Міністерство оборони України, Міністерство у справах ветеранів України, Державна податкова служба України – підтримали із зауваженнями, Пенсійний фонд України, Міністерство охорони здоров'я України – зауважень не висловили, Міністерство фінансів та Міністерство юстиції висловили зауваження. Такі висновки центральних органів державної влади щодо законопроекту можна вважати схвальними.

Короткий огляд змісту законопроекту

Як визначено у пояснювальній записці, цей законопроект:

- містить загальні положення та визначення, зокрема, поняття суб'єктів ветеранського підприємництва, ветеранського соціального підприємництва;
- визначає мету, завдання і принципи державної політики у сфері розвитку та функціонування ветеранського підприємництва;
- передбачає порядок набуття суб'єктом підприємництва статусу ветеранського та його втрату;
- запроваджує облік відомостей щодо суб'єктів ветеранського підприємництва в Єдиному державному реєстрі ветеранів війни;
- встановлює види та форми державної підтримки ветеранського підприємництва;
- встановлює засади міжнародного співробітництва у сфері ветеранського підприємництва.

Зокрема, **суб'єктами ветеранського підприємництва вважатимуться ветерани війни, члени їхньої сім'ї, члени сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, член сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України**, зареєстровані в установленому законом порядку як фізична особа - підприємець та які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на податковий облік як самозайнята особа. Також до суб'єктів ветеранського

підприємництва належатимуть **юридичні особи будь-якої організаційно-правової форми**, які відповідають одному з таких критеріїв:

- ветеран війни самостійно та/або із іншими ветеранами війни та/або із членами сім'ї ветерана війни, та/або із членами сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, та/або із членами сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України володіє корпоративними правами такої юридичної особи у розмірі не менше 60 відсотків сформованого статутного капіталу такої юридичної особи;
- 60 і більше відсотків членів такої юридичної особи є ветеранами війни та/або членами їх сім'ї, та/або членами сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, та/або членами сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України.

У той же час законопроект потребує доопрацювання в частині узгодження з іншими законами та дотримання єдиного понятійного апарату, що може бути зроблено після прийняття законопроекту за основу перед другим читанням.

Зокрема, слід узгодити з положеннями Закону України «Про адміністративні послуги», процедуру набуття статусу «ветеранського підприємництва».

Також необхідно привести до єдиного визначення «ветеранське підприємство», «ветеранське соціальне підприємство».

Визначення учасників юридичних осіб як «членів такої юридичної особи» не відповідає визначенням ГК та ЦК дефініціям і потребує узгодження між собою, зокрема щодо відсутності мети отримання прибутку, що є принциповим для визначення підприємницької діяльності, відповідно до доктрини господарського права.

Також слушними є зауваження, викладені у висновку Міністерства юстиції (лист № 159995/15936-1-23/8.1.3 від 05.12.2023) щодо недопустимості обмеження отримання статусу «ветеранського підприємництва» виключно громадянами України, так-як наразі багато іноземних громадян є військовослужбовцями Збройних Сил України, проходять службу у Державній спеціальній службі транспорту та в підрозділах Національної гвардії України, були добровольцями сил ТРО тощо, і вони відповідно до законодавства можуть

отримати статус ветерана. Законопроект потребує узгодження з положеннями законів України «Про військовий обов'язок і військову службу» та «Про основи національного спротиву».

Також належить до упорядкування порядку ведення Єдиного державного реєстру ветеранів війни, з урахуванням того, що відомості з нього будуть слугувати підставою для отримання статусу суб'єкта ветеранського підприємництва і обліку у відповідному реєстрі не лише фізичних осіб (як наразі передбачено законопроектом), а і юридичних осіб.

Також потребують доопрацювання питання узгодження законопроекту з порядком створення юридичних осіб та їх припинення, у тому числі ліквідації, відповідно до норм ЦК та відкриття провадження про неплатоспроможність та/або банкрутство відповідно до норм Кодексу України з процедур банкрутства.

Окреме занепокоєння викликає наявність норми, передбаченої ст. 13 проекту, що унеможлиблює державну підтримку суб'єктам ветеранського підприємництва у разі заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Ця норма не узгоджується із соціальною метою такого підприємництва, наявними пільгами зі сплати зазначених зборів, реаліями ведення підприємницької діяльності.

Також при опрацюванні законопроекту отримані пропозиції адвокатів щодо його удосконалення, зокрема:

- внести у Податковий кодекс України доповнення, згідно з якими прибуток від господарської діяльності суб'єктів ветеранського підприємництва - юридичних осіб підлягав би оподаткуванню податком на прибуток за нульовою ставкою протягом першого календарного року з моменту державної реєстрації такої юридичної особи. Така пільга дала б можливість ветеранам та членам їхніх сімей, які за визначенням володіють часткою у статутному капіталі не менш ніж 60 %, залучити значні інвестиції за рахунок продажу частки 40 % та протягом року збільшити фінансові показники, створити додаткові робочі місця. Крім того, ветерани заслуговують на податкові стимули в розвитку власного бізнесу з боку держави, яку вони самовіддано захищали. В іншому

- випадку державний бюджет може зазнати більших втрат у разі неспроможності адаптувати ветеранів до мирного життя;
- при органах місцевого самоврядування створити цільові фонди, спрямовані на фінансову підтримку суб'єктів ветеранського підприємництва, які наповнювались би за рахунок внесків юридичних осіб, при цьому такі юридичні особи мало б право зменшити свій фінансовий результат податкового періоду на суму такого внеску за коефіцієнтом 1,2. Тобто, таким чином наповнення фондів підтримки ветеранського підприємництва можна було б покласти на бізнес реального сектору економіки, який був би зацікавлений не тільки патріотичним прагненням допомоги у відбудові життя героїв війни, а ще й отримати податкові пільги у зменшенні бази оподаткування податком на прибуток.

У цілому законопроект є актуальним і таким, що може бути прийнятий за основу Верховною Радою України.

*Пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про ветеранське підприємництво» (реєстр. № 10258 від 13.11.2023) підготовлено заступником голови Комітету НААУ з питань захисту бізнесу та інвесторів **Сергієм Лисенком** і головою Комітету НААУ з питань примусового виконання рішень **Олександром Черних**.*